

Україна – Бґларія

245 РОКІВ ПЕРЕСЕЛЕННЯ БОЛГАР НА ВІЛЬШАНЩИНУ

(Продовження. Початок на 1 стор.)

Передісторія поїздки до Болгарії була закладена у 2017 році, коли делегація з Болгарії відвідала Вільшанський район. Голови сіл та громад (кмети) Сілістринської області Республіки Болгарія, на запрошення громадських організацій та Вільшанської селищної ради, побували у Вільшанці та селах району і у відповідь запросили й нашу громаду на гостини.

Наприкінці жовтня 2018 року делегація вільшанців відвідала свою історичну батьківщину з нагоди відзначення 245-ї річниці першого переселення болгар на Україну та 40-ї річниці створення общини Кайнарджа Сілістринської області.

Дана подія стала можливою в результаті спільних дій всієї Вільшанської громади. Так, ще в грудні 2017 року депутатами Вільшанської селищної ради дану поїздку до Болгарії було включено в план соціально-економічного розвитку громади, під яку вже в травні 2018 року було закладено певну суму коштів.

Підготовку до поїздки очолила Громадська організація «Центр українсько-болгарської дружби» під керівництвом **Володимира Опрі**. За мету було поставлено не просто туристичну поїздку, а встановлення Пам'ятного знаку з нагоди сумних подій, що спонукали переселенню значної кількості наших предків на територію України.

Було розроблено макет пам'ятного знаку. Майже рік збирали кошти, адже таке задоволення не з дешевих. Саме в ході збору коштів переважно сформувався склад делегації, до якого увійшли представники старшого покоління, які складають актив згадуваної громадської організації: підприємці, фермери та посадовці місцевого самоврядування.

Наступним етапом була сама поїздка. Це не просто прогулянка, а ціла низка «іспитів», адже делегація пройшла 6 митниць, проїхавши через Молдову та Румунію

до Болгарії. А наприкінці поїздки ще й переправа поромом через Дунай до Сілістри. З перших хвилин перебування в Болгарії ми відчули доброзичливість та гостинність господарів.

В Болгарії цікавим було все. Перед усім маємо сказати про дороги – і в місті, і в селі вони однаково справні, рівні та охайні. Загалом Болгарія – країна, привітна до туриста. Разом з головою громадської організації «Будеце 2008» **Івайло Ангеловим** – одним з найактивніших учасників та сподвижників даної події, ми направились до общини Кайнарджа – одного з сучасних туристичних поселень Болгарії. Саме в цій місцевості в 1774 році було підписано Кючук-Кайнарджійський мирний договір про завершення Російсько-Турецької війни 1768-1774 рр., який і сприяв переселенню сільських громад з країн Балканського півострова і Подунав'я на українські землі. Довідково зазначимо, що за історичними даними саме жителі Кайнарджі переважно складали населення теперішнього села Добре Вільшанського району.

Урочистою з нагоди святкування 40-ї річниці створення общини Кайнарджа заслуговують уваги. Почались фони без пафосу. Голова общини Кайнарджа **Любен Сієв** та всі бажаючи в певний час направились з квітами до місцевих пам'ятників. Ми також не відставали. Після покладання квітів в Читалищі (місцевий будинок культури) відбулась «Святкова сесія громади». З вітальними словами звернув-

ся до громади місцевий голова общини Любен Сієв, заступник губернатора Сілістринської області **Стоян Бонев** та представник вільшанської делегації **Олександр Михайлов**. На порядок денний було поставлено такі питання: звіт про досягнення громади, нагородження з нагоди свята та встановлення пам'ятного знаку, привезеного Вільшанською делегацією до Болгарії.

Після офіційної частини відбувся концерт місцевих аматорів та відвідування історично-туристичного комплексу «Историческа чешма» (чешма – це облаштоване джерело з питною водою). Саме при вході до комплексу й було встановлено привезений нами пам'ятний знак. Право перерізати святкову смужку було надано голові общини Кайнарджа Любену Сієву та голові Громадської організації «Центр українсько-болгарської дружби» Володимиру Опрі. З усього було видно, що наша місія вдала. Представники громади та сусідні громад нас вітали та щиро раділи події з нагоди встановлення пам'ятки, називаючи її історичною. Відбулась доволі затяжна фото сесія поряд з дружнім спілкуванням. Далі прогулянка містечком, до якої увійшли відвідування місцевого училища (школи), гуртожитку та церкви імені Святої Трійці. Нас комфортно, з усіма зручностями, розселили та запросили на вечерю в місцеве кафе. Частування займають окреме місце в цій історії, адже поруч із знайомою стравою як баніца ми куштували традиційні болгарські страви. Та найголовнішим враження того вечора стала гайда. Місцевий музикант у парі з акордеоністом дав для нас цілий концерт. Яким різноманітним може бути звук гайди – то запальний, який запрошує до танцю так, що не можливо всидіти, то хвилюючий та зажурливий, який нібито передає сум душі за рідним краєм так, що на очі навертались сльози. Наша делегація у відповідь на музичні вітання подарувала господарям імпровізований концерт – сільська голова **Леонід Галицький** та **Віктор Діордієв** разом із підприємцем **Сергієм Драгановим** заспівали болгарських пісень, а потім всі разом – українську пісню «Зелене жито». Хоч і втомлені, але на високому емоційному підйомі, ми завершили перший день перебування в Болгарії.

Другий день повністю присвятили екскурсіям, які розпочались з відвідування села Сребирна – місцини біля озера, що лежить на головному міграційному маршруті перелітних птахів між Європою та Африкою. Озеро є природним заповідником, де проживають та гніздяться понад 200 видів птахів. Біля озера збудовано музей, в якому представлена експозиція про мешканців заповідника. Жителі цього села свого часу за історичними нотатками склали основу мешканців села Станкувате. І це, певно, що так і є, адже нас зустріли люди, вдягнені в національні костюми, дуже схожі на костюми Станкуватського народного колективу «Седянка», та й люди, схожі на корінних станкуватців, що відразу надихнуло до відкритого спілкування. Спілкувались без перекладача, переважно болгарською. Нас пригостили баницею – точнісінько наша плакетка, і їм ця назва відома. Враження з усіх сторін приємні та позитивні, особливо після невеличкого концерту місцевих аматорів, який закінчився спільним хором.

Далі ми відвідали село Попіна. І хоч як до села, по селу і після гарні дороги, навкруги чисто та охайно, але село майже пусте. Як і в багатьох українських селах молодь поїхала у міста на заробітки, дітей в селі мало і їх возять як в дитсадок, так і до школи в сусіднє село. Привітно зустріла нас сільський голова та директор читалища. Після проведеної екскурсії, ми побачили, що в селі збережено соціальні об'єкти, але перспектив розвитку немає. Цікавинкою була сама директорка читалища, котра представилась як **Катя Драганова** і до неї відразу підійшли декілька наших земляків з питаннями, адже серед нас був подружжя Драганових. Далі з'ясувалося, що це вона в подружжі Драганова, а дівоче прізвище в неї Кірова. Ми відчували себе ніби у Вільшанському районі.

Наступне село Гарван зустріло нас сільськогосподарським підприємством – місцева кооперація. Нам пояснили, що дане господарство відноситься до найбільшого сільгоспідприємств Болгарії, адже розмір її земельних наділів сягає 20 тисяч декарів (для довідки, 1 га вміщує 10 декарів), тобто підприємство використовує біля 2-х тисяч гектарів. Для розуміння слід зазначити, що сільськогосподарська ділянка – це не завжди рівне поле, адже Болгарія – балканська країна, і багато полів знаходиться в гірській місцевості, а професія тракториста й комбайнера вважається професією з підвищеним ризиком. Та побачене було доволі пізнавальним і корисним. Нам показали сади і відповідно техніку для їх оброблення, підземні сучасні сховища для зберігання, сучасну техніку для роботи в

полі, зберігання зерна, при чому з повним циклом його обробки (сортування, калібрування, протравки, сушки, зберігання в міні-елеваторі). Землю для робіт орендують як в держави, так і в населення (паї). До речі, розмір паю в Болгарії складає 9-12 декарів або близько одного гектара, а виплати по паю складають біля 1000 левів або 500 євро. Наприкінці екскурсії ми відвідали місцевий тризрівковий готель на березі Дунаю.

Після повернення з екскурсії нас знову приймала община Кайнарджа в тому ж кафе. Ми вже настільки здружилися із господарями, що танцювали хором, співали всі разом українських, болгарських пісень. Всі вільшанці відчули себе трохи артистами: **Лідію Кауліну** та **Зінаїду Радову** не можливо було переспівати та перетанцювати, а **Людмила Кордюкова** вивчила всі нові види хоро.

Останній день нашого перебування в Болгарії був також екскурсійним. Кмет Л. Сієв організував нам екскурсію до Сілістри, де ми відвідали розвалини замку одного з потомків Кана Кубрата (котрий у степовій зоні сучасної України у VII столітті створив державу Стара Велика Болгарія), прогулялись центральним парком та відвідали збережену турецьку фортецю.

Проведені в Болгарії дні були цікаві та насичені, дорогою до Вільшанки в автобусі лунав гучний сміх, всі обговорювали сподади про поїзду, переглядали світлина, ділилися враженнями.

Після перебування в Болгарії кожен учасник поїздки душею відчув спорідненість з цією землею, прийшло глибоке розуміння тих подій, що відбулися 245 років тому, як важко було нашим предкам покидати рідну землю, яким тяжким був перехід на Україну, як туга за Батьківщиною всі роки живе в серцях переселенців.

Найголовнішим враженням від поїздки стало захоплення болгарським народом, їх патріотизмом. Як болгарі люблять «майка Бґларія» та ревно бережуть свою культуру.

Наступного року виповнюється 245 років з моменту поселення болгар на Вільшанські землі. З того часу багато води втекло. Населення болгарських сіл все менше називають болгарським, адже проживають в селах українці, росіяни, молдавани та інші народи. Всі разом ми складаємо український народ, є громадянами України. Та все ж, душі кожного притаманне його рідне, закладене на генному рівні походження. Це зрозуміли всі члени нашої делегації. Ми побачили наскільки нам раді жителі дружньої Болгарії, що немає сумніву – дружбу цю слід продовжити та постійно укріпляти.

Володимир Опрі,
голова ГО «Центр українсько-болгарської дружби», смт Вільшанка Кіровоградської області

